

Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

Kunnskapsdepartementet

Vår ref.: 15/948-1/TH

Deres ref.:

Dato: 22.06.2015

Høringssvar NOU 2015:2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø

Medietilsynet viser til Djupedalutvalgets «NOU 2015:2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø» - med forslag til nasjonal mobilisering mot mobbing.

Djupedalutvalgets rapport har vurdert de samlede virkemidlene for å skape et godt psykososialt miljø, motvirke og håndtere mobbing i skolen. Utvalget har vært tydelige i sin rapport om hvor alvorlige krenkelser, mobbing og diskriminering kan være for barn og unge. Rapporten er i tillegg godt forankret i forhold til både menneskerettighetskonvensjonen og barnekonvensjonen.

Medietilsynets ansvar og mandat

Medietilsynet er nasjonal koordinator for arbeid knyttet til tryggere bruk av digitale medier for barn og unge, dette inkluderer også bruk av internett. Vårt hovedformål er å bidra til at barn og unge får oppfylt sine rettigheter til informasjon, ytringsfrihet og beskyttelse, og at de får tilstrekkelig informasjon og opplæring til at de selv kan være fullverdige og kompetente brukere av internett og andre digitale medier.

Arbeidet med barn, unge og digitale medier er et komplekst fagområde som omfatter mange aktører, både private og offentlige. Dette forutsetter et overordnet perspektiv for å oppnå best mulig effektiv innsats som fremmer ansvarlig bruk av digitale medier blant barn og unge. Samarbeid på tvers av organisasjoner og interesser har vært og er en viktig oppgave for Medietilsynet Trygg bruk. Vi har koordineringsansvaret for det nasjonale Trygg bruk-nettverket, der de som jobber på fagfeltet i Norge møtes for å utveksle ideer, erfaringer og kunnskap. I tillegg utvikler organisasjonene i nettverket nye og bedre måter å hjelpe og spre informasjon til barn og unge, deres foresatte og andre nøkkelpersoner.

Digital mobbing er et samfunnsproblem og en av største bekymringene barn og unge har på den digitale arenaen, dette blir bekreftet bl.a. gjennom flere av Medietilsynets «Barn og medier-undersøkelser». På bakgrunn av dette gikk Medietilsynet, Telenor, Barnevakten og Røde kors (Kors på halsen) i 2009 sammen om en landsomfattende skoleturné mot mobbing – «Bruk hue», rettet mot norske ungdomsskoler. Kunnskap om digital mobbing handler ikke bare om å forstå hvordan det foregår og hva den består av, men også om ansvarliggjøring av de unge og å øke deres bevissthet om de negative konsekvensene. Kampanjen fremhever hvilke muligheter hver enkelt har for å få hjelp til å stoppe mobbingen. Kampanjen baserer seg på situasjoner fra ungdommens egen hverdag og bruker ungdommens eget språk. Problemstillingene som presenteres er både relevante og engasjerende, noe som har ført til at temaet har blitt mye diskutert på skolene etterkant. Bruk hue har til nå besøkt 560 skoler, snakket med 166 000 elever og 33 000 foreldre. "Bruk hue" har gitt svært positive resultater og erfaringer for alle involverte, og samarbeidspartnerne ønsket å videreføre dette tiltaket.

For dem som opplever digital mobbing, andre problemer på nett eller ellers i livet, tilbyr Røde kors hjelpetjenesten «Kors på Halsen». Gjennom dette lavterskeltilbudet gir de barn og unge noen å snakke med som ikke dømmer, og som har tid og ressurser til å hjelpe den enkelte på deres premisser. Godt

trente frivillige mottar telefoner, e-post og kommuniserer ved hjelp av chat med noen av Norges mest sårbare barn, helt anonymt. Her er ingen problemer for små, ingen for store.

Selv om kunnskaps- og samarbeidsnettverk, skolekampanjer og lavterskeltilbud for barn og unge er viktige, solide og etablerte i anti-mobbearbeidet i Norge, er det klart at det enda er behov for flere tiltak og tilbud for barn og unge. Medietilsynet støtter mange av forslagene som utvalget har lagt frem.

I tillegg har Medietilsynet noen kommentarer til noen av utvalgets forslag. Vi ønsker å kommentere følgende:

3.4. Elevkompetanse

Medietilsynet støtter utvalgets forslag om å bygge opp elevenes forståelse og kompetanse på disse områdene. Kompetanse om digital og sosial dømmekraft er nødvendig i arbeidet med å forebygge og håndtere mobbing.

Det er et godt forslag at Utdanningsdirektoratet får i oppdrag å tydeliggjøre kravene i Læreplanverket for å styrke elevenes digitale kompetanse, herunder digital dømmekraft. Medietilsynet vil også fremheve viktigheten av ikke bare å utvikle nye programmer, men også å evaluere tiltakene for å se nærmere på effekter.

3.7 Digital mobbing

Medietilsynet støtter utvalget i at digital mobbing har mange likhetstrekk med vanlig mobbing, og at det ikke skal behandles ulikt i forhold til tradisjonell mobbing. Skolen er en viktig arena for å sørge for at alle barn får gode forutsetninger for å mestre sin digitale hverdag. Det er derfor avgjørende å styrke undervisningen om digital dømmekraft i skolen.

Det er mange organisasjoner som jobber for det felles mål at barn og unge skal få så god digital hverdag som mulig. Medietilsynet deltar i internasjonale og nordiske diskusjoner og samarbeid, for å hente ideer og kunnskap. Sammen jobber vi for at flere barn og unge skal ha en trygg og positiv digital hverdag. Det er mange aktører innenfor området barn og medier som jobber med noe mange opplever de har kunnskap om og nærhet til og som de derfor har en mening om. Spørsmål om barn og medier berører to grunnleggende områder: egne barns velferd og trygghet, og usikkerhet omkring nye medier og kommunikasjonsformer.

Kapittel 5: Økt rettssikkerhet ved tydeliggjøring av opplæringsloven

5.1.2. Opplæringsloven § 9A-1

Medietilsynet støtter utvalgets forslag om å lovfeste at *«alle elever har rett til eit trygt psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel, læring og sosial tilhørslse»*

5.1.4. Opplæringsloven § 9A-5 – Ordensreglement

Medietilsynet støtter utvalgets forslag om å klargjøre reglene om ordensreglement. Bruk av sanksjoner som å inndra elevenes eiendeler er etter vår oppfatning lite hensiktsmessig. Hensynet til elevenes rettssikkerhet vil også være viktig å ivareta i disse tilfellene. Skoleeieren har et ansvar for alle former for krenkelser som skjer innenfor skolens virksomhet, og derfor er det viktig med en presisering av hva ordensreglementet kan inneholde.

5.1.9. Opplæringsloven § 9A-10 Klage på handteringa av krenkingar

Medietilsynet støtter forslaget om opprettelsen av en nasjonal klageinstans, og at denne funksjonen legges til Barneombudet.

Kapittel 13: Arbeid med å fremme et trygt skolemiljø og forebygge krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering

13.2: Systematisk forebyggende innsats

Medietilsynet støtter utvalgets forslag i avsnitt 13.2, som handler om å bygge en skolekultur med nulltoleranse mot mobbing, krenkelser, diskriminering og trakassering.

13.5.2 Elevenes digitale kompetanse

Medietilsynet støtter forslaget om å gi Utdanningsdirektoratet oppdrag i å tydeliggjøre kravene i læreplanverket for å styrke elevenes digitale kompetanse, herunder digital dømmekraft. Kunnskap om digital dømmekraft er avgjørende for at elever skal kunne bruke digitale verktøy på en forsvarlig måte. Elevene må ha kjennskap til at Internett følger samfunnets lover og regler, og at Straffeloven også gjelder for handlinger og ytringer på Internett. Det er ingen forskjell på om handlingen er fremsatt fysisk eller digitalt.

Medietilsynet støtter forslaget om å gi Senter for IKT i utdanningen en rolle i å videreutvikle et program for digital dømmekraft med virkning fra 2016–2018.

13.6 Foreldresamarbeid

Medietilsynet støtter utvalget i at det er behov for å oppmuntre foreldre til å engasjere seg og kommunisere med barna sine om mobbing, spesielt digital mobbing. Norske barn er blant de første til å ta i bruk digitale teknologier og tjenester. Høy bruk er forbundet med høyere mestring og bedre håndtering av de digitale utfordringene de møter. Selv om norske barn omtales som digitalt innfødte, trenger barn og unge både grenser, støtte og verktøy til å forstå seg selv i det samfunnet vi lever i og hvordan deres atferd og valg, også i den digitale verden, påvirker dem selv og andre rundt dem. Derfor er voksnes deltakelse i barnas digitale hverdag svært viktig.

Med hilsen

Eva Liestøl
direktør for brukertrygghet

Thomas Haugan-Hepsø
seniorrådgiver

[Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ikke underskrift](#)